

plaats voor pleeggezinnen

Gevolgen van wachttijden in de jeugdhulp voor pleeggezinnen

Inleiding

In mei 2021 publiceerde Het Vergeten Kind de uitkomsten van een onderzoek naar wachttijden binnen de jeugdzorg voor kinderen die hulp nodig hebben. De kinderen in dit onderzoek gaven aan dat ze gemiddeld 44 weken wachten op diverse vormen van jeugdhulp, zoals therapie of diagnostiek.

Deze lange wachttijden hebben verschillende oorzaken, waaronder een stijging van de vraag naar bijvoorbeeld therapie en dagbesteding. Het aantal jongeren met complexe problemen zoals ernstige gedragsproblematiek of persoonlijkheidsproblematiek neemt ook toe. De coronapandemie is hiervan deels de oorzaak, omdat de dagelijkse structuur voor jongeren wegviel en er weinig tot geen perspectief was voor jongeren. Zeker voor kwetsbare kinderen was het moeilijk om met deze onzekerheden en problemen om te gaan.

Onderzoek wachttijden voor pleegkinderen

De Nederlandse Vereniging voor Pleeggezinnen (NVP) heeft onderzocht of de lange wachttijden binnen de jeugdhulp en de oorzaken daarvan ook voor pleegkinderen gelden. Kinderen die in pleeggezinnen wonen, ontvangen immers al zorg. Dat zou kunnen betekenen dat andere zorg makkelijker te regelen zou kunnen zijn.

Uit ons onderzoek blijkt dat dit niet het geval is. Gemiddeld wachten pleegkinderen tien maanden op passende hulp, vertellen de deelnemers aan ons onderzoek. Voor 76% van de pleeggezinnen en pleegkinderen die wachten op passende hulp is het niet duidelijk hoe lang ze nog moeten wachten op hulp. 24% van de pleeggezinnen en pleegkinderen weet wel hoe lang dit nog duurt.

Resultaten

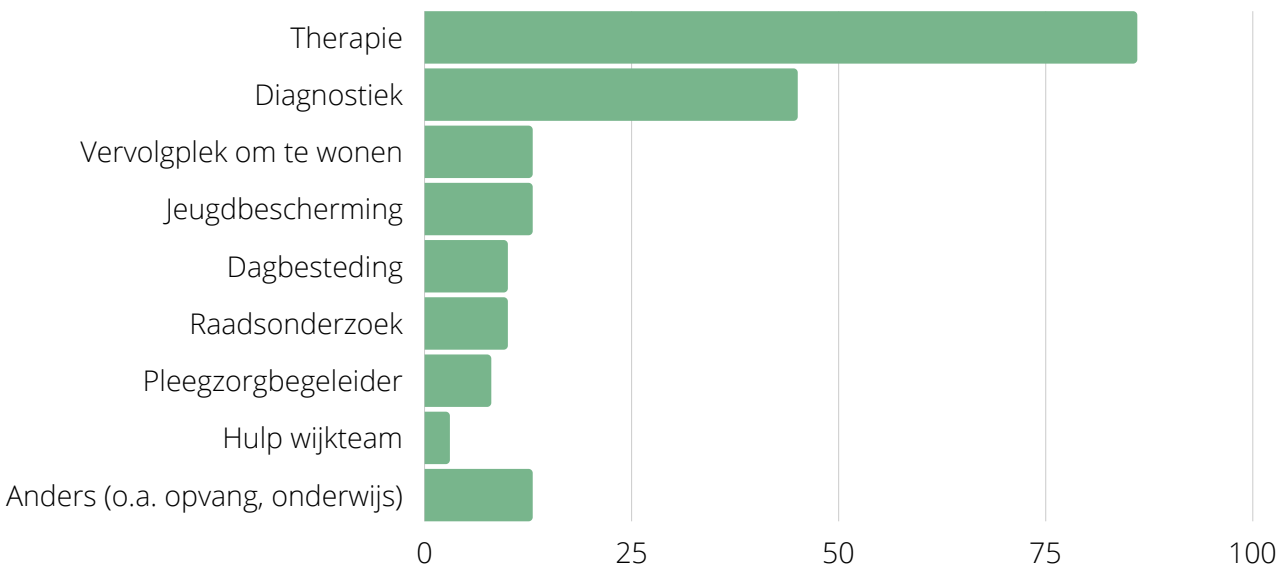
Van 16 tot en met 30 juni 2021 hebben 105 pleegouders onze enquête ingevuld. 65% van de pleegouders heeft op dit moment of in het afgelopen jaar een pleegkind (gehad) dat wacht op passende hulp of een vervolgplek om te kunnen wonen. 17% van de pleegouders heeft meerdere kinderen die wachten op passende hulp en 18% geeft aan dat het al langer dan één jaar geleden is dat één of meerdere pleegkinderen wachten op passende hulp en inmiddels hulp hebben gekregen. 77% van de pleegouders herkent uit eigen ervaring het beeld dat geschetst wordt door het onderzoek van Het Vergeten Kind. Een deel (17%) herkent het beeld gedeeltelijk en een klein deel (6%) herkent het geschetste beeld helemaal niet.

Hoe lang wachten kinderen op passende hulp?

Gemiddeld wachten pleegkinderen tien maanden op passende hulp, zo blijkt uit ons onderzoek. Voor 76% van de pleeggezinnen en pleegkinderen die wachten op passende hulp is het niet duidelijk hoe lang ze nog moeten wachten op hulp. 24% van de pleeggezinnen en pleegkinderen weet wel hoe lang dit nog duurt.

Waar wachten pleegkinderen op?

Het percentage pleegkinderen dat wacht op een bepaalde vorm van hulp. Pleegouders konden meerdere antwoorden invullen.

Wat betekent deze wachttijd voor het pleeggezin?

De wachttijd op passende hulp zorgt voor frustratie en een gevoel van moedeloosheid en onmacht in pleeggezinnen. Er is veel onrust, omdat pleegouders het gevoel hebben dat ze de problemen die ontstaan door de wachttijd, zoals gedragsproblemen, achterstanden op school en trauma's, zelf op moeten lossen. Bovendien lijdt het hele pleeggezin eronder, vanwege oplopende spanningen en irritaties. Eigen kinderen van pleegouders ervaren ook stress en hun draagkracht wordt minder.

Deze redenen hebben als gevolg dat er meerdere plaatsingen op het spel staan. 16% van de respondenten geeft aan dat een plaatsing bijna voortijdig is afgebroken of dat daadwerkelijk een breakdown volgde, mede als gevolg van het uitblijven van passende hulp.

Pleegouders geven aan dat ze zelf extra geïnvesteerd hebben in de ondersteuning van het pleegkind door (nog meer) te lezen over de problematiek van het pleegkind en te kijken welke hulp en ondersteuning het beste bij hem of haar past. Pleegouders gaan dus zelf op zoek naar passende hulp, waardoor zij onnodig veel tijd kwijt zijn aan het aan het jasje blijven trekken van diverse instanties, zoals bij de jeugdbescherming of de gemeente. Terwijl ze zelf graag ontlast willen worden en graag willen dat een professional meegaat met gesprekken op bijvoorbeeld de school van het pleegkind of bij de huisarts.

Wat betekent deze wachttijd voor het pleegkind?

Het wachten op passende hulp leidt tot frustraties en boosheid en kan pleegkinderen het gevoel geven dat er niet om hem of haar wordt gegeven en dat ze niet worden gehoord. Pleegouders geven aan dat pleegkinderen stress ervaren en dat ze met hun eigen emoties in de knoop zitten. Hierdoor vertonen ze soms agressief en impulsief gedrag. Ook noemen pleegouders dat oudere kinderen beseffen dat bij eerder ingrijpen de problemen niet zo groot hadden hoeven worden. Ook geven (jonge) kinderen aan pleegouders aan dat ze geholpen willen worden en blijven ze vragen of ze al weten wat er met hem of haar aan de hand is.

De ontwikkeling van pleegkinderen staat stil en het probleemgedrag wordt juist een patroon. De weerstand ten opzichte van professionals wordt groter. In sommige gevallen is een kind inmiddels meerderjarig en wil hij of zij geen zorg meer, vanwege het weinige vertrouwen dat hij of zij heeft in instanties die hulp bieden.

Hoe komt het dat pleegkinderen moeten wachten op passende hulp?

Pleegouders geven diverse redenen waarom pleegkinderen moeten wachten op passende hulp.

Jeugdbescherming

Pleegouders noemen dat de problematiek waar pleegkinderen mee te maken hebben, wordt onderschat door de jeugdbeschermer en dat het moeite en tijd kost om hem of haar te overtuigen van de noodzaak van bijvoorbeeld diagnostiek of therapie. Pleegouders voelen zich hierdoor niet gehoord, terwijl zij degenen zijn die de problemen signaleren bij het pleegkind.

Pleegzorgorganisatie

Pleegouders geven aan dat pleegkinderen wachten op een vervolgplek om te kunnen wonen. In sommige gevallen gaat het om een crisisplaatsing die te lang voortduurt, waarbij de gedragsproblemen van pleegkinderen oplopen. Door wachtlijsten bij vervolgplekken voor pleegkinderen, duurt het lang voordat er voor hen een passende plek is gevonden. Voor bepaalde problematieken bij pleegkinderen, zoals hechtingsproblematiek, zijn er te weinig professionals die pleegkinderen hierin kunnen helpen en begeleiden.

Gemeenten

Pleegouders geven diverse redenen aan waarom het lastig kan zijn om bij de gemeente extra hulp te regelen voor hun pleegkind. Pleegouders moeten wachten op toestemming van de gemeente en dat kost tijd. Het krijgen van een indicatie voor extra hulp is een obstakel, omdat de gemeente soms extra informatie nodig heeft en er hierdoor veel tijd overheen gaat. Ook zorgt het rondkrijgen van de financiering voor de specifieke hulp voor het pleegkind voor een oplopende wachttijd.

Verder ontstaan er wachttijden en financiële problemen bij het aanvragen van passende hulp zodra er geen pleegcontract is of als er vanwege een buiten regionale plaatsing een maatwerkcontract gemaakt moet worden.

Overige redenen

Andere redenen die pleegouders noemen als oorzaken van oplopende wachttijden zijn de wachtlijsten bij zorginstanties, o.a. veroorzaakt door capaciteitsgebrek (psychiater, diagnostiek en trauma- en speltherapie), het gebrek aan vervolgplekken, weinig plekken voor therapie en bureaucratische problemen. Te veel bureaucratie leidt ertoe dat beslissingen uitblijven, omdat instanties naar elkaar wijzen. Het is voor pleegouders niet duidelijk welke instantie welke verantwoordelijkheid heeft, bijvoorbeeld als het gaat over wie verantwoordelijk is voor het regelen van zorg. Bij pleegoudervoogdij bijvoorbeeld komt het voor dat de gemeente vindt dat een pleegzorgorganisatie verantwoordelijk is voor het regelen van passende hulp, terwijl de pleegzorgorganisatie wijst naar de verantwoordelijkheid van de gemeente voor het inzetten van hulp. Ook zit er veel tijd tussen onderzoeken en het starten van bijvoorbeeld een therapie. Pleegouders noemen dat gemeenten niet de juiste expertise hebben als het gaat om pleegzorg gerelateerde zaken. Verder kost het krijgen van toestemming door ouders voor het aanvragen van extra hulp tijd.

Aanbevelingen

Het is niet makkelijk om aanvullende hulp te krijgen voor pleegkinderen, omdat pleegzorg al als hulp wordt gezien voor het pleegkind. Maar pleegzorg alleen is niet de oplossing: pleegkinderen hebben juist meer passende hulp nodig. Oplopende wachttijden en de problemen die dit veroorzaakt, zorgen voor onrust binnen het pleeggezin, terwijl pleeggezinnen juist baat hebben bij structuur en regelmaat. Daarom zou aanvullende en passende hulp voor pleegkinderen makkelijker en sneller geregeld moeten kunnen worden.

Meer informatie en contact

Voor vragen over dit rapport kun je contact opnemen met Judith Hendrikse via jhendrikse@denvp.nl.

Heb je een vraag over wachttijden of over aanvullende hulp voor je pleegkind? Onze helpdesk helpt je verder. De contactgegevens vind je op www.denvp.nl/helpdesk.

© NVP, 2021

www.denvp.nl
030 - 293 1500